

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή

1 του Μην 1908

ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 — ΑΡΙΘ. 146

Η „ΕΣΤΙΑ“

Ένας Κρητικός πατριώτης σήκωσε τη μαγκούρα του και την κατάφερε κατάκεφαλα του διευθυντή της «Εστίας». Λίγο ακόμα και θάν τον άφηνε στον τόπο, μέρα μεσημέρι, σε κεντρικότατο μέρος. Ούτε άτιμο, ούτε άναντρο τονέ λέμε τον Κρητικό. Τονέ λέμε μονάχα πατριώτη, γιατί τέτιος είναι. Ό,τι έκανε, από πατριωτισμό τδκανε, από άγνό πατριωτισμό, γιατί έτσι του μορφώσανε την ψυχή του οι φωνακλάδες του Αθηναϊκού τύπου που και σ' άλλα ζητήματα, μά προπάντων στο Κρητικό, μάς παρουσιάζουν την παλαβομάρα για πατριωτισμό και την δρθή κρίση για προδοσία.

Η «Εστία» στο ζήτημα του Θέρισου κράτησε ψηλά τη σημαία της δρθής κρίσης. Όπως πάντα, έτσι και τώρα, δέ ζήτησε να κολακέψει την άμυαλωσύνη και να έκμεταλλευτεί τον εύκολο πατριωτισμό της ρούγας για ναυξήσει την κυκλοφορία της. Τίμια και περήφανη, μά περισσότερο απ' όλα λογική, έσεβάστηκε και το Έθνος και την ιστορία της—γιατ' έχει ιστορία η «Εστία» για δσους εύτυχήσανε νάν τη γνωρίσουν από σιμά και να παρακολουθήσουν με προσοχή τη μακριά και τίμια πορεία της—κ' εξαγνισε μαζί με μία δυό άλλες ακόμη Αθηναϊκές εφημερίδες όλους τους άλλους Αθηναίους δημοσιογράφους που χοροπηδάνε κι δργιάζουνε, σά μεθυσμένοι Σάτυροι, άπάνου στις πληγές που οι ίδιοι, με τά βρωμερά τους νύχια, άνοιξαν στα στήθια της πολυδασανισμένης Κρήτης και του Έθνους άλάκερου.

Γι' αυτό και η «Εστία» χτυπήθηκε στο πρόσωπο του διευθυντή της. Η πληγή που η Κρητική μαγκούρα άνοιξε στο κεφάλι του Κύρου είναι παράσημο τιμής. Όλ' οι σκουριασμένοι τενικέδες έδω στον τόπο μας φορτώνουνται παράσημα, γίνονται Υπουργοί, εκλέγονται βουλευτάδες, παίρνουν θέσεις και χορταίνουν δόξες και τιμές, αν τύχει μάλιστα νάναι και δημοσιογράφοι άποχτοδν άκοπα την πρώτη κυκλοφορία. Για τους τίμιους εργάτες και για τους άδοξώτους χαραχτήρες μονάχη τιμή και παράσημο μείνανε οι μαγκουριές.

Πρέπει να χαμαρώνει ο Κύρος ποδγινε άφορμή να τιμηθεί η «Εστία» του με τέτιο άξετίμωτο και αίματοδρεμένο παράσημο.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΖΩΗ

Του αγαπητού μου φίλου Αίππε Σαρπανίδη

Έλα, άλαφροήσκιωτη, που σε λαχταρούσα,
Έλα σιδ πλευρό μου,
το μυστικό για να σου εϊπώ το πόθου μου,
το μυστικό μου...

Νύχτα το λέγω στα στοιχειά
και φεύγουν, φεύγουνε·
δρη τ' άκούνε και βουνά
και τρέμουν, τρέμουνε!
— Μαζί άφ' το δάσο θα περάσουμε·

χέρι με χέρι,
θέ να περάσουμε το μεσημέρι
μες άφ' το δάσο!

Θάχω άνεμώνες περισσές,
και στην πηγή του δάσου,
κερά μου άλαφροήσκιωτη,
θα σου στολίσω τά μαλλιά σου! —
Κρύψε βαθειά στα στήθια σου
το μυστικό μου,
το μυστικό του πόθου μου,
δικό σου και δικό μου...

Πόλη

ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Για το θέατρό μας και για μιά τραγωδία

Όλιγο φως και μακρινό
σε μία σκότος κ' έρμο.
(Σολωμός)

(Σημ. «Νουμά». Ο κ. Ηλίας Βουτιερίδης έγραψε μιá τραγωδία «Τό Γιοφύρι της Άρτας» που θα δημοσιευτεί έδω στο «Νουμά». Οι «Στοχασμοί και Σημειώματα» είναι σάν πρόλογος στο έργο του).

«Τό θέατρο είναι σχολιό». Ό γνώριμος αυτός λόγος που διαφορετικά ξηγήθηκεν από διάφορα τρανά πνεύματα και που ποιητάδες μικροί ή μεγάλοι τον πήραν για οδηγό τους, δινοντάς του τίτιο ή τίτιο νόημα, για μάς τους Ρωμιούς έχει ξεχωριστή σημασία και πρέπει να προσέξουμε πολύ ποιο νόημα θα του δώσουμε. Θαρρώ όμως ότι για να γίνη σχολιό μας άληθινό το θέατρο, άνάγκη να μελετήσουμε καλά πρώτα ποῦθε και πῶς θα το

πλάσουμε. Με γενικές γραμμές εϊπώθηκε (1) μερικές φορές ως τὰ τώρα, ότι τὰ δημοτικά μας τραγούδια μπορούνε να μᾶς δώσουνε κάποια σημάδια, που να γραφούνε δράματα άπάνου σ' αυτά (2). Έγω τήν ιδέα πῶς τὸ δημοτικό τραγούδι, δηλ. ή παράδοση πρέπει να σταθῇ ή πρώτη άρχή του θεάτρου μας. Προτού ξετυλιχτῇ σ' όλα της τὰ καθέκαστα άπάνου στη σκηνή ή έδολη λαϊκή ψυχή (3), άδύνατο τὸ θέατρό μας να πάρη τή χρειαζούμενη δύναμη για να βρῇ τὸ δρόμο, που θα τὸ φέρη στο κοινωνικό δράμα, τὸ μεγάλο κι δλοζώντανο. Προτού μελετήσουμε και γνωρίσουμε τήν πλούσια δραματική πηγή, τήν κλεισμένη στη λαϊκή παράδοση, δέ θα μπορούμε νάντικρύσουμε φωτεινά και τή λαϊκή ψυχή, που θα δυναμώση τήν τέχνη μας για να βγάλῃ στο φῶς τάληθινό Έθνικό δράμα. Έμμαστε ακόμα λαός καινούργιος, που πλάθεται και που δέν έδειξεν δλάκερο τον Έθνικό του χαραχτήρα, γιατί δέν είχε τὸν άρκετό καιρό να ξαπλωθῇ μέσα στους διάφορους δρόμους τῆς ζωῆς. Από λαό τέτιον δέν μπορεί βέβαια να ξεπροβάλλῃ σύγκαιρα ὁ μεγάλος δραματικός ποιητής, που θα ζωγραφίσῃ τήν ψυχή τῆς φυλῆς μας στο γενικό της μέρος και στα καθέκαστα με τάληθινά χρώματα. Ιστορικός νόμος είναι αυτός, που άδύνατο να τὸν ξεπεράσῃ κανείς, ὅσο δυνατός κι αν είναι. Αν γινόταν άλλιῶς, θα παρουσιάζόταν κάτι άφύσικο, που ή άρμονία, ή βασιλίσσα τῆς ζωῆς, δέ θα τῆφινε να ζῆσῃ, ὅπως άφύσικο είναι από παιδάκι να γίνη κανένας άμέσως άντρας χωρίς να διαβῇ τὸ σύνορο τῆς νιότης.

Από τὸν καιρό που ξεσκαλωθήκεν ένα μέρος τῆς φυλῆς μας γράφηκαν άρκετά δράματα και τραγωδίες, μά όλα άπάνου-κάτου ιστορικά. Πόσα ζήσανε ως τὰ τώρα και για πόσα μπορεί να πῇ κανένας, ότι θα ζήσουν ως αύριο; Δέν είναι δύσκολη ή άπάντηση, γιατί δέ βλέπουμε μήτε σ' ένα τῆ σφαγίδα τῆς ζωῆς, κ' έτσι έχουμε ζωντανό τὸ παράδειγμα τῶν ὅσων εἶπα παραπάνου. Κ' ή αίτία; Έ-

(1) Κοίταξτε πιδ πολύ του Α. Έρταλιώτη άρθρο στο περιοδικό «Εστία» χρόνος 1890 αριθ. 10. — Του Κ. Παλαμά τὸ άρθρο «Τὸ θέατρο και τὸ τραγούδι» στο «Νουμά» χρόνος 1904 αριθ. 102—103. — Του Ψυχάρη τὸ άρθρο «Διαγωνισμός για τή γλώσσα του 1904» στο «Νουμά» χρόνος 1905 αριθ. 196 και «Για τὸ Ρωμαίικο θέατρο» Πρόλογος σελ. 59—61.

(2) Τίτια δράματα στη δραματική φιλολογία του καιρού μας τυπωμένα είναι ὁ «Βουρκόλακας» του Άρχ. Έρταλιώτη, Αθήνα 1900. — Του Γ. Καμπύση «Τὸ δαχτυλίδι τῆς Μάννας» Αθήνα 1898 κ' ή «Ανατολή» Αθήνα 1901.

(3) Λέγοντας λαϊκή ψυχή, δέν έννοῶ τὸν λαόν ὅπως τάνε φαντάζονται οἱ πολλοί, τὸ πορτο δηλ. αλλά τὸ έθνος δλάκερο, τή φυλή. Καί μ' αὐτῇ τῇ σημασίᾳ γράφω τή λέξη και σ' άλλες μεριές.